

EŞREF SAAT

ŐEVKET RADO

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	7
Eşref Saat.....	9
Daha İyi Olabilir.....	14
Dünyadan ve İnsanlardan Şikâyet.....	19
Yaşama Zevki.....	25
Güler Yüze ve Gülmeye Dair.....	30
Tatlı Dile Dair.....	35
Artık Çocuk Değilsiniz.....	40
Misafirlğe Dair.....	45
Gençliğin Kıymeti.....	50
Çocukların Ana ve Babalarından Bekledikleri.....	55
Gönül Zenginliğine Dair.....	60
İstemeye Dair.....	65
İki Sır.....	70
Takdire Dair.....	75
Normal İnsan.....	80
Faydalı Bir İş Görmek Zevki.....	86
İhtiyarlık Hakkında.....	92

Gençliğe Dair	97
Herkes Kendi Yerinde	101
Tesadüflere Dair	106
Herkes Kendi Hayatını Fetheder	112
İyimserliğe, Kötümserliğe Dair	117
Talihe Dair	122
Kendi Kendimizi Aldatmaya Dair	127
Öğüt Vermeye Dair	132
Şükürler Olsun	137

ÖN SÖZ

Çocuklarımıza, hatta yalnız çocuklarımıza değil her seviyedeki halkımıza vazife duygusunu, daha çok çalışarak refahını arttırmayı, kendisine olduğu kadar etrafına da faydalı olmayı, güçlüklerden yılmamayı ve bunların dışında ailesine bağlı olmasını, şefkati, doğruluğu, adaleti, iyilik etmeyi, insan olarak manevi değerler kazanmayı, kısaca iyi ve faziletli bir insan olmayı telkin eden kitaplarımız ne kadar azdır!

Halbuki dilimizde bu kitaplar yazılıyordu. Nitekim bir sene evvel sahaf dostum Nizameddin'e umumi ahlak ve terbiye üzerine yazılmış Türkçe kitapları toplamasını rica ettiğim zaman on beş günde bana irili ufaklı 80 kadar kitap göndermişti. Bunların hepsi Arap harfleriyle idi ve yine hepsi vatandaşın ahlakça ve insan olarak yükselmesine hizmet etmek gayesiyle yazılmıştı. Rahmetli Muallim Naci'nin topladığı "Mekteb-i Edeb" takip ettiği sistem bakımından en derli toplusu ve faydalısı olarak başta geliyordu.

Sonra? Sonrası hemen hemen yok gibidir. Kütüphanelerimizdeki bu boşluğu doldurmak maksadıyla Yapı ve Kredi Bankası'nın onuncu yıl dönümünde, meşhur terbiyeci Foerster'e sureti mahsusada¹ yazdırılmış olan "İyi İnsan, İyi

1 sureti mahsusada: Özel olarak; özellikle.

Vatandaş” adlı eser bu sahada Türk harfleriyle yazılmış ilk kitap mevkiindedir ve büyük rağbet görmüş olması da bir ihtiyaca cevap verdiğini ispat ediyor.

Senelerdir İstanbul Radyosu’nda sadece hayatı sevmeyi, çalışmayı, daha iyiyi aramayı, iyiliğe ve doğruluğa kıymet vermeyi telkin ederek vatandaşlarıma faydalı olmak maksadıyla hazırladığım konuşmalardan bir kısmını şimdi bir araya toplarken bu küçük kitabın umumi terbiyeye hizmet edeceğine inanıyorum. Eğer bu kitap bazı vatandaşlarıma faziletli ve çalışkan bir insan olmayı cazip gösterebilir de manevi kalkınmaya hizmet ederse kendisinden beklenen vazifeyi fazlasıyla yapmış olacaktır.

Őevket Rado

Not: Bir konuşmayı dinlerken alınan zevkin aynı konuşmayı okurken yarı yarıya kaybaldığını bildiğim için bu kitaba aldığım radyo sohbetlerini, ufak tefek değişiklikler yaparak okunmaya elverişli şekilde sokmayı lüzumlu gördüm.

Ő. R.

EŞREF SAAT

Sizin için günün en iyi saati hangi saattir hiç düşündünüz mü? Şair tabiatlı olanlar akşam saatlerini severler. Güneşin batışı insana tuhaf bir hüznün verir. En çok kendi kendimizle kaldığımız saatler giden günün arkasından gecenin ağır ağır geldiği, daha doğrusu gündüzlerin bizleri gecelere devrettiği o saatlerdir.

Kuşlar o saatlerde neden telaşlıdırlar, pek bilmem ama tabiat yavaş yavaş durulur; etrafla beraber insanın ruhuna da bir sessizlik çöker. Sonra gece, o uçsuz bucaksız gece kendi hayatını sürmeye başlar.

Evet, şair tabiatlı olanlar akşam saatlerini severler. Yemek düşkünleri de öğle saatlerini. Dünya nimetlerinin lezzetlerine kendilerini kaptırmış olanlar öğle vaktinin gelmesini iple çekerler. İçki meraklıları istedikleri kadar vakti keraheti² beklesinler, yemekler doya doya öğleyin yenir. Öğle yemeğinden sonra gelen rahavetin tadı hiçbir gece uykusunda bulunmaz.

Ama yaş ilerledikçe insanlar sabah saatlerini sever olurlar. Dünyayı sabahın saat beşinde, kurtlar, kuşlar henüz uyanmadan, tabiat daha mahmurken seyretmek ancak o yaşlarda tadına varılır zevklerdenidir.

2 vakti kerahet: 1. Namaz kılmanın caiz olmadığı vakit. 2. Akşamcılar arasında içkiye başlama zamanı.

Sizin için günün hangi saati iyidir, buradan bir şey söyleyemem ama bana sorsalar saatlerin en iyisi ne akşam saati-
dir, ne öğle saati, ne de sabah saati. İnsanlar için en iyi saat
muhtemelen ki, şu nasıl işlediği pek de bilinmeyen, adına “eş-
ref saat” dediğimiz saattir.

*

Eşref saat gündelik hayatımızda işlerimizin en iyi gittiği,
kararlarımızın en isabetli olduğu, hükümlerimizde asla yanıl-
madığımız saattir. Sabahleyin 9’da mı, öğleyin 12’de mi, akşam
7’de mi gelir; gün ortasında mı, gece yarısında mı teşrif eder,
bilinmez, ama o gelince en çetin meselelerinizi tereyağından
kıl çeker gibi halleder, en çıkılmaz davaların içinden tüy gibi
hafif çıkarsınız. Eğer eşref saat gelmişse ol dediğiniz derhal
oluverir. Yıllarca ümitle beklediğiniz büyük ikramiye, eşref
saat çalar çalmaz size isabet eder. Bir türlü içinden çıkamadı-
ğınız davaları eşref saatte çabucak halleder, sonra nasıl halle-
ttiğinize siz de şaşarsınız. Çünkü eşref saat gelmiştir. O saate
hiçbir şeyler dayanamaz. Asırlarca ve asırlarca geçit vermeyen
dumanlı dağlar bile eşref saat gelince delinir; treniniz onun
bağrından düdüğünü öttüre öttüre geçer gider.

Yalnız sizin, teker teker insanların hayatında değil, millet-
lerin hayatında bile eşref saatler vardır. O saatler gelmeyegör-
sün, milletler esaretten kurtulurlar; o saatler gelip çatınca
ordular harikalar yaratırlar; insanların kaderleri o saatlerde
değişir; talih o saatlerde adamın yüzüne gülmeye başlar.

*

Demek bütün mesele eşref saatin gelmesine veya o saa-
tin geldiğini anlamaya bağlı öyle mi?

Öyledir. Hatta ben öyle zannediyorum ki eşref saat
görünmez kuvvetlerin, esrarlı hesapların, içinden çıkılmaz